

Kvartetten

Språkrör för Finlands Svenska Manssångarförbund

Ledaren

FSM:s Förbundsöte hölls den 1 april och på mötet återvaldes undertecknad att fortsätta som ordförande för förbundet. Tack för förnyat förtroende!

Tom Österlund, som stod i tur att avgå, omvaldes och därigenom är även styrelsens sammansättning oförändrad från föregående år. På funktionärsidan kan vi glädja oss åt att Henrik Wikström fortsätter som förbundsdirigent och som nygamal medlem i Musikrådet invaldes Martin Segerstråle efter en tvåårig sejour i utlandet. Martin valdes även till vice dirigent i förbundet tillsammans med av Stefan Wikman. På förbundsötet togs beslut om att höja den årliga medlemsavgiften i FSM från 5 till 6 euro per sångare i studentkör, samt från 10 till 12 euro per sångare i övrig kör. Beslutet fattades efter en lång diskussion och omröstning, där styrelsens förslag för höjning vann över motförslaget att inte höja årsavgiften. Styrelsens obekväma beslutsförslag baseras på den krassa verkligheten av ett ständigt minskande understöd från fonder och övriga finansierare. Trots att styrelsen lyckats minska utgifterna visade även fjolårets bokslut ett negativt resultat och en absolut förutsättning för en fungerande förbundsverksamhet är att ekonomin är i balans.

Anmälningstiden till Sångartinget i Vasa löpte ut den sista mars och deltagarantalet ligger nu på sammanlagt cirka 300 man. Deltagarna representerar 15 av förbundets 27 körer. Flera av deltagarna kommer att delta utan att deras kör anmält sig. Detta är i sångartingssammanhang ett ovanligt fenomen, som möjliggjorts av det koncept som WSG:s innovativa projektgrupp presenterade senaste höst. Koristerna kommer som bekant inte att uppträda med egen kör, utan som sångare med tilldelad plats i en av de fyra storkörerna. Var och en av storkörerna kommer alltså att bestå av ungefär 75 man vardera. Det kommer att bli väldigt intressant att följa storkörernas utveckling under

körövningarnas gång samt deras respektive minikonsert under ledning av varsin gästdirigent. Jag ser fram emot ett festligt och sångfyllt veckoslut i Vasa den 6 – 8.10 på en fantastisk manssångarfest.

Starten av det följande körprojektet Coro Finlandia VII har blivit aningen fördröjt. För närvarande är det drygt 30 man som anmält sig och dirigenten, projektledarna och förbundsstyrelsen diskuterar nu om ramarna för projektkören och projektet. Övningarna planeras börja på våren/hösten 2017 och körresan görs hösten 2018. Resmålet denna gång utvärderas fortfarande och DU som skulle vilja sjunga med i CF VII, men ännu inte har avlagt mästarmärkets sångprov har, som tidigare nämnts, en ypperlig möjlighet att göra detta i januari 2018 i Mariehamn.

Även FSSMF har hållit förbundsöte och det togs bland annat beslut om att minska styrelsens medlemsantal från 10 till 8 ledamöter. Efter förbundsötet arrangerades årets Musikgala i Café Arken i Åbo. För den högklassiga musikunderhållningen på musikgalan svarade Brahe Djäknar och Florakören både enskilt och tillsammans under ledning av Ulf Långbacka. På musikgalan utnämns årligen årets korister, musiker och funktionärer. FSM har glädjen att i år gratulera Kasper Sundström från Akademiska Sångföreningen till utmärkelsen årets manskörssångare

God fortsättning på det 100-åriga Finlands jubileumsår och en önskan om ett skönt och avkopplande sommaruppehåll från körverksamheten, innan det igen är dags att klara strupen inför höstterminens första körövning.

Hasse Lillkull
förbundsordförande

MM FIRADE

Finland 100

Finland firar i år sin 100-åriga bana som ett självständigt land och det går med stor sannolikhet ingen kör omärkt förbi. Således tillägnade Muntra Musikanter, MM, sin vårkonsert detta ädla ändamål. Konsertscenen förgylldes, förutom av MM, även av MM:s Seniorskör, MM:s Källarkör samt en för kören ny bekantskap, Gosskören Örnarna från Granhultsskolan i Grankulla. ►

Unga sångare . Gosskören Örnarna från Granhuktsskolan i Grankulla fick publiken att jubla.

Med på repertoaren fanns även verk som krävde ackompanjemang. Således fanns Ari-Pekka Mäenpää på plats trakterandes flertalet olika slagverk samt den enastående Sibeliusstolkaren Folke Gräsbeck på piano. Kvällens kapellmästare var naturligtvis MM:s ordinarie dirigent Henrik Wikström.

Konserten gick av stapeln lördagen 22.4 i ett i det närmaste fullsatt Helsingfors Konservatorium.

MM hade valt att med sångens hjälp beskriva Finlands historia, med t.o.m. lite längre perspektiv än 100 år. Beskrivningen började så långt bak i tiden som när ljuset för första gången sken på Finland, som kören beskrev med Howard Helves fridfulla *O Lux Beatissima*.

Publiken togs sedan med på en färd genom historien, beledsagad av konfenciern Sam Simonsen.

Färden gick bland annat via Kanteletar, representerad av Veljo Tormis *Varjele, Jumala, soasta* och slaget vid Narva. Slaget vid Narva beskrevs naturligt nog av sången Carl XII:s marsch vid Narva, som för övrigt är den första manskörsången som har uppförts i Finland, år 1819. Så om två år är det stort jubileum när vi firar den finländska manskörsångens 200-års jubileum.

Gosskören Örnarna deltog i Sibelius Athenarnes sång, skriven för piano och en enstämmig mans- och gosskör.

Gosskören hade självfallet mobiliserat sina föräldrar och eventuellt andra släktingar och uppförandet mottogs med öronbedövande jubel från publiken. Likaledes populärt var gosskörens eget sångnummer *En sommardag vid Kangasala*. Vi hoppas naturligtvis att vi såg och hörde 20 kommande MM:iter på scenen.

En av konsertens höjdpunkter var uppförandet av Sibelius stora verk Sandels. Tonsättandet av Runebergs dikt Sandels, från Fänrik Ståls sägner, var Sibelius kontribution till den av MM organiserade kompositionstävlingen 1898.

Sibelius vann tävlingen och verket lever och mår bra än idag. Folke Gräsbeck var given på pianot i Sandels.

Solister från egen kör

Kören ställde upp med tre egna solister. Antti Tolvanen var solist i Oskar Merikantos *Laatokka*, David Loid i den amerikanska balladen *The Dying Soldier* och Jonne Sandström i ett speciellt för MM skrivet arrangemang av Uz:s sång *MLK*.

Arrangemanget är skrivet av damkörens Evivas dirigent Hanna Kronqvist, som också hade skrivit ett nytt arrangemang till *The Dying Soldier*.

Det finns eventuellt någon som frågar sig hur det kommer sig att man sjunger latinska, amerikanska och irländska verk under konserten som går under epitetet Finland 100 år. MM hade valt

att beskriva historien i en bredare kontext, Finland lever ju ingalunda isolerat från resten av världen.

Därmed var det naturligt att ta in sånger som representerar den allmänna stämningen just i de historiska skeenden man ville beskriva. Sålunda valde man till exempel att beskriva krigets fasor med just *The Dying Soldier* och med Samuel Barbers dramatiska *A Stopwatch and an Ordnance Map*.

Självfallet fanns det också genuint finska sånger med på repertoaren, förutom *Laatokka* och Sandels även bland annat *Jääkärien marssi*.

Konserten avslutades med Uz:s *MLK*, som är en tribut till rättvisekämpen Martin Luther King.

Budskapet i sången, som egentligen är en godnattsång, är beskrivande för vår tid i ett land där det mesta står rätt till: "Sov i ro och må dina drömmar gå i uppfyllelse. Och skulle det börja regna, låt det regna."

Efter utdragna applåder gladda Sällskapet MM:s alla körensembler publiken ännu med Suomis sång och Finlandia för att konserten skulle få ett värdigt slut.

En nöjd publik på närmare 400 åhörare skred ut till den vårliga lördagskvällens eskapader medan kören fortsatte kvällen med att fira körens 139:e årsfest.

Nästa år blir det därmed 140-års jubileum!

Sam Simonsen

Ålandskvartett vann BD:s jubileumstävling

Det kan ha funnits ett par stycken före detta djäknar med i mixen, men kvartetten som tog hem Brahe Djäknars öppna kvartettävling är ändå åländsk. 4play vann tävlingen som lockade hela åtta fyrväppingar.

I och med Brahe Djäknars jubileumsår, då kören fyller 80, ordnades körens traditionella kvartettävling som ett öppet evenemang där också inbjudna gäster fick delta.

Av de två utomstående kvartetterna som deltog, lyckades den ena fullt ut. Kvartetten 4play, som representerade Åland i tävlingen, föll domarna Sören Lillkung och Mats Lillhannus i smaken och kammade hem förstapriset som var fribiljetter till jubileumskonserten och -banketten för samtliga medlemmar i kvartetten.

Vinnare . Kvartetten 4play består av Stefan Kalmer, Peter Rikberg, Mikael Lönnqvist och Tom Björkman. Foto: Jutta Tailas-Rikberg

Utöver 4play deltog också kvartetten The Renewables från ÅSMA som utomstående deltagare.

Den vinnande kvartetten bestod av Stefan Kalmer, Peter Rikberg, Mikael Lönnqvist och Tom Björkman och framförde förutom det obligatoriska stycket Keinu av Aarre Merikanto också Lars Huldéns Kom och var du mitt täcke – men inte i det mer kända arrangemanget av Ulf Långbacka, utan i tonsättning av Roine Jansson.

Helt utan koppling till BD var den vinnande kvartetten ändå inte. Tom Björkman sjöng i kören på 80-talet och Peter Rikberg så sent som för ett par år sedan – så till viss del tillföll första priset även den arrangerande kören.

Eftersom det var en utomstående kvartett som vann förstapriset kunde

inte John Rosas pokal, som tilldelas vinnarna i BD:s kvartettävling, utdelas till 4play. Stadgarna för vandringspokalen stipulerar nämligen att det måste handla om en kvartett aktiv inom Brahe Djäknar. Pokalen tillföll istället tvåan, kvartetten The Inbetweeners, med Peik Nordström, Otto Lindén, Walter Stål och Andreas Näsman.

Deras valfria stycke var One last song av Michael McGlynn som framfördes med en ypperlig stämbalans.

Tredje plats i tävlingen bärgades av mästarsångarna i Die Funky Meister-singer: Fredrik Bärge, Andreas Söderholm, Robin Sjöstrand och Zacharias Aarnio. Deras valfria stycke var Märk hur vår skugga.

Robin Sjöstrand

Att tänka nytt är en

Akademiska Sångföreningens ordförande Henrik Zilliacus för diskussion gällande manskörens förvaltande av traditioner kontra vikten av att förnya sig för att överleva, något som Akademien själv försökte i och med projektet Fåglarna i vår.

För några år sedan gav Akademien ut en jubileumsskrift, Manskörssång i tid och rum, till vilken vi hade äran och glädjen att få artiklar från många utmärkta skribenter. När jag läste boken för första gången var jag en relativt ung köradministratör, och fastnade då särskilt för följande observation av maestro Hans Lundgren: "Den svåra konsten är att kombinera tradition med en hög grad av förnyelse, och lusten att förnya sig måste vara klart uttalad, likt viljan att sjunga god musik. [...] De utdöende körerna i Sverige har ofta sina rötter i ett tjänstemanna- eller arbetar-kollektiv i någon industristad eller ett brukssamhälle. Sammanhållningen kring den gemensamma historien har varit stark och när industrin eller bruket läggs ner eller utvecklas förlorar man plötsligt fotfästet och upptäcker att det är för sent att påbörja en nyorientering eller utveckling av sin körverksamhet." Historiskrivning har en tendens att lägga nutiden i ett perspektiv, och jag återkommer ofta till detta citat. Inte som ett verktyg för kritik, utan för reflexiviteten, och jag kan inte låta bli att tänka att dess budskap indirekt beskriver ett överlevnadsvillkor för hela vårt svenskspråkiga manskörsvält.

Detta kan av någon kännas som ett

intressant orosobjekt för en studentkör, med sin rika rekryteringsbas, men obefogad är den inte: också Akademins historia är fullt av exempel över hur den kunde ha varit avsevärt kortare. En kör är ytterst beroende av sin regions och sitt

I samma ovan nämnda jubileumsskrift lyfter vår egen dirigent, Kari Turunen, fram det

utvecklingsarbete som gjorts inom damkörerna, vilket för Akademien konkretiseras i hur viktig Lyran är som måttstock för vår egen verksamhet. Lyrans 70-årsjubileum, som kombinerade musik med videokonst och koreografi, är ett ypperligt exempel. I samma spår kan nämnas projektkören Exaudios blandning av musik och dramakonst i Trädgården. På den finska sidan har Kauppakorkeakoulun Ylioppilaskunnan Naislaulajat förra året släppt en välrecenserad jazzskiva, medan Ylioppilaskunnan laulajat experimenterat med projektion exempelvis i verket Kone och med Tarina-konserterna. Viljan att bryta de etablerade mönstren skapa nytt rum för att ta sin genre vidare.

Fåglarna blev eget bidrag

Akademins tillskott till dessa utforskningar fann sin form i projektet Fåg-

manskörstradition

larna, där vi försökte oss på att låta manskörssången möta videokonsten på jämna villkor. Fåglarna var administrativt spännande från början till slut: i en produktion med mängder av rörliga delar var det enda som var klart från början att ingen visste hur det skulle sluta. Särskilt möjligheten att jobba med producent Magnus Wikström var både lärorikt och intressant, men den person som kanske är bäst placerad att reflektera över projektets musikaliska meriter är ändå dirigenten:

– När man gör konst på allvar finns det alltid ett element av risk. Och när man gör någonting ovanligt ambitiöst blir risken naturligtvis ännu större. Men vinsterna ökar lika naturligt om man lyckas. När det gäller Fåglarna fanns det många osäkerhetsmoment: hurdana skulle beställningsverken bli och hur skulle de passa in i helheten; hur skulle musiken, som var ytterst krävande för kören, fungera; varifrån skulle vi hitta den rätta visualisten; hur skulle kombinationen av video och musik fungera tillsammans såväl tekniskt som konstnärligt sett; hur skulle helheten tas emot...? säger Turunen och fortsätter:

– Jag tror inte nödvändigtvis på nytänkande för nytänkandets skull, men till och med det ger bättre resultat än konservatism för konservatismens

skull. Har man dessutom en vision som driver nytänkandet blir resultaten vanligtvis fräscha och inspirerande, både för kören och publiken. Så hände också i fallet Fåglarna. Jag har sällan sett en likadan iver och ett likadant engagemang bland koristerna – och publikens respons var också ovanligt varm och uppskattande. Jag tyckte att publiken särskilt reagerade starkt till att vi gjort en stor satsning och fördomsfritt satt oss på nya spår. Risktagningen lönade sig.

Musikalisk strävan viktig

Den manskörskultur som lever i de flesta av förbundets körer är stadigt rotad i tradition: starka historiska anknytningar, en pannordisk repertoar, dräkt och märken, symboler och ritualer som bär kulturen från en generation till en annan.

Historia skrivs dock fortlöpande, och vår traditionella manskörsrepertoar har kurerats från den musik som var nyskapande och tidsenlig då den skrevs. Tradition kan nästan omärkt tappa sin koppling till moderkulturen.

Manskörsverksamhetens andra hörnsten – samhörigheten – är vad som gör traditionen levande, men ensam leder det oss tillbaka till den Hans Lundgrens observation vi började med. Vid jubileumsskriftens publikationstillfälle sammanfattade Lundgren sin artikel genom att påpeka

att alla de svenska studentkörer som kring förra sekelskiftet övergav musikalisk strävan till förmån av social klubbverksamhet gått i stöpet.

Detta kan te sig kanske särskilt logiskt i studentsammanhang, där nationer och ämnesföreningar redan fyller denna sociala nisch, men gäller även utanför universitetsbubblan. Samvaro erbjuds överallt där människor samlas i grupp.

Slutligen reduceras väldigt ofta diskussionen om manskörernas framtid till tekniska frågor om programvaror och rekryteringskanaler. Administration och dess metoder och verktyg är

så klart nödvändiga för att få saker gjorda, och utveckling kan – som bland annat Wasa Sångargille övertygande

har demonstrerat – ge upphov till imponerande resultat. Men köradministration har i sista hand endast ett instrumentellt värde. Frågan som kvarstår är: vad är de saker vi vill och bör få gjorda?

Om en manskör är ett skepp, utgör traditionen endast de spant som ger skrovet dess form och hållbarhet genom tiden, och hur kunnig och sammansvetsad besättningen än är kommer man ingenstans utan stadiga segel. Armadan ska också mönstras på nytt, och det sker endast om man faktiskt når nya hamnar.

Vår finländska manskörskultur är äldre än nationen, och den har med tiden tagit rätt klara former till tradition, samvaro och administration. Förödande skulle dock vara att glömma dess grundidé, som nästan kräver av oss att konstant skapa något nytt. Körlivet har många sidor – men störst av allt är musiken!

Henrik Zilliacus

Stödet stöder manssången

Vad är Stödet?

Stödet r.f. är en förening för att stöda Finlands svenska manssångarförbund (FSM) och manskvartettsången inom det samma. I praktiken betyder detta att föreningen samlar in medlemsavgifter av medlemmarna för att sedan kunna dela ut dem till den finlandssvenska manssången.

Se årsberättelser och annat aktuellt material på nätet http://www.kor.fi/stodet_r_f/. Bekanta Dig med verksamheten!

På insamlingssidan är alltså de årliga medlemsavgifterna (endast 10 euro) de klart viktigaste intäkterna men också gåvor och testamenten från andra donatorer samt försäljning av adresser utgör intäktskällor. Adressen Toners flykt är ett elegant sätt att kondolera och uppvakta. Köp adresser i din egen manskör eller av sekreteraren nedan.

En stor del av de insamlade medlen placeras långsiktigt på kapitalmarknaden för att ge avkastning till kommande understödsändamål. Men en annan stor del av de insamlade medlen och avkastningen delas som sagt årligen ut till understöd för manssången, bl.a. så här:

Stödet delar efter ansökan ut pengar direkt till manskörerna!

Stödets understöd direkt åt manskörerna har länge varit det bästa sättet att understöda manssången. I femton år har Stödet delat ut över 50000 euro. Din egen kör har säkert fått sin behövliga del av understöden och kanske t.o.m. flera gånger. Genom att Du blir medlem kan din kör understödjas mycket bättre så hjälp nu gärna Stödet att understöda!

Kvartetten i Resonans får understöd och nya kompositioner, kvartettsång och andra särskilda ändamål understöds

Kvartetten upplevs av de flesta som en av de mest sammanhållande länkarna bland manssångarna och då är det viktigt att utgivningen tryggas även i fortsättningen. Under sin 79-åriga verksamhet har Stödet delat ut medel för bl.a. nya kompositioner, kvartettsånger samt genom många understöd för beställning av arrangemang för manskör av många populära stycken.

Stödets omkring 400 medlemmar utgör stommen i verksamheten. Medlemmarna är till största delen manskorister men det finns också ett antal övriga personmedlemmar, både damer och herrar äldre och yngre. Manssångarförbundets medlemskörer har tillsammans kring 1100 medlemmar, vilka alltså inte alla ännu på långt när är medlemmar i Stödet. Medlemsantalet har tyvärr tenderat lite att minska de senaste åren, vilket har försvårat understödsarbetet en smula. Stödet hoppas innerligen att alla korister samt deras vänner och bekanta skulle ansluta sig och för den mycket blygsamma medlemsavgiften 10 e delta i understödsarbetet. Man kan ansluta sig genom en anmälan per telefon eller mejl till ordföranden eller sekreteraren eller genom att fylla i en anmälan och sända den till nämnda personer.

STÖDET GÖR ALLT FÖR MANSSÅNGEN!

Gilbert Appलगren, ordförande
Eriksberget 2B9, 02400 Kyrkslätt
Tel. 0500-407078
gilbert.appलगren@kolumbus.fi

Ralf Sandbacka, sekreterare
Sandbackavägen 154, 68410 Nedervetil
Tel. 0400-160689
ralf.sandbacka@luukku.com